การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

The participation in Sangha affairs administration in public welfare of local leaders in Mueang Khon Kaen district, Khon Kaen province

พระมหาภานุวัฒน์ สิทฺธิเมธาวี (จันทะยา)
Phramaha Panuwat Siddhimedhāvī (Jantaya)
ชาญชัย ฮวดศรี
Chanchai Huatsri
สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา
Sutipong Sawatta
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus
Email: foon4488@gmail.com

(**Received**: June 9, 2023/ **Revised**: October 5, 2023/ **Accepted**: October 7, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น โดยประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 399 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.70 รองลงมา คือ ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน และด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 3.49 3.49 และ 3.50 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น ควรมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ ควรดูแลและรักษาความเรียบร้อยให้ดี มีแผนการพัฒนาและอุปถัมภ์ควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาวัดโดยร่วมคิดร่วมทำกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือประชาชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ผู้นำท้องถิ่น,การบริหารกิจการคณะสงฆ์

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of participation in the administration of the Sangha's public welfare affairs by local leaders. 2) compare the participation of local leaders in the administration of the Sangha's public welfare affairs. 3) study the guidelines. Development of local leaders' participation in the administration of clergy affairs regarding public welfare. By applying the principles of Sangha Vatthu 4, it is an integrated research method. The research sample consisted of 399 people and 12 key informants. The tools used were questionnaires and interviews. Data were analyzed using a social science package. and analyze the content and context

The research results found that

1. The level of participation in the administration of the Sangha's public welfare affairs by local leaders in Mueang Khon Kaen Dist rict. Khon Kaen Province in all 5 areas, overall at a high level. The average value was 3.53. When considering each aspect, it was found that the aspect of helping and supporting It has the highest average of 3.70, followed by assistance and participation in the public domain. Supporting government or private businesses Providing temple buildings and locations for the benefit of the people and assistance to disaster victims The average values were 3.50, 3.49, 3.49, and 3.50, respectively.

2. The results of comparing the participation in the administration of the Sangha's public welfare affairs by local leaders in Mueang Khon Kaen District. Khon Kaen Province found that local leaders with gender, age, and educational level and the length of time in office are different. Participation in the administration of the Sangha's affairs in the field of public welfare is different, with statistical significance at the 0.05 level.

3. Guidelines for developing participation in the administration of Sangha affairs local leader Should participate in the administration of the Sangha's public welfare affairs. You should take care of and keep it neat and tidy. There is a development and patronage plan. Should provide assistance in developing the temple by thinking together with the Sangha in helping the people.

Keywords: Participation, Local leaders, Administration of Sangha affairs.

1. บทนำ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์หรือการปกครองคณะสงฆ์โดยหลัก คือ การปกครองตามพระธรรมวินัย และใช้กฎหมายหรืออำนาจรัฐเป็นหลักสนับสนุน คราวใดเมื่อเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นในคณะสงฆ์จนเป็นเหตุขัดข้อง และจำเป็นต้องพึ่งรัฐจึงได้อาศัยอำนาจรัฐมาช่วยจัดการแก้ปัญหาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช เมื่อครั้งพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมากในประเทศอินเดียนั้น คณะสงฆ์และทางศาสนาได้ดำเนินมาในลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงประเทศไทยครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงถวายอำนาจรัฐช่วยจัดระบบปกครองขึ้นเป็นครั้งแรก ด้วยการที่ทรงตราพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ และต่อมาก็ได้กำหนดให้มีเถรสมาคมออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่งมีมติและออกประกาศโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ถูกต้องจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ผู้เผยแผ่ต้องผ่านการเรียนรู้และเข้าใจพระพุทธศาสนามากพอสมควรเพราะผู้ฟัง ผู้อ่านที่เคยผ่านการศึกษาและเข้าใจพระพุทธศาสนาก็มี ผู้ที่ยังไม่ได้ศึกษาเข้าใจอย่างถ่องแท้ก็มี หากผู้เผยแผ่อธิบายความหมายผิดเพี้ยนไปย่อมถูกผู้รู้ท้วงติงหรือตำหนิได้ ส่วนผู้ที่กำลังศึกษาพระพุทธศาสนาแต่ยังไม่เข้าใจหลักธรรมอย่างถ่องแท้ เมื่อฟังผิดย่อมเกิดความไขว้เขวเข้าใจหลักธรรมผิดเพี้ยนจากความหมายเดิมและนำไปประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้องย่อมเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาจำต้องศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจในประเด็นเนื้อหา ขอบเขต กฎเกณฑ์ และหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม (พระครูประภัสร์สิทธิคุณ, 2555: 1)

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่มาจากหลักการกระจายอำนาจกล่าวคือเป็นการโอนอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางบางส่วนให้ท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครองตนเองโดยการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยโดยมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร นอกจากนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่าระบบการมีส่วนร่วมในการทำงานนับเป็นระบบมีความสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในระดับองค์กร ระดับชุมชน/สังคม และระดับประเทศทั้งในกรณีของการบริหารงานภาครัฐและภาคเอกชนโดยนักวิชาการได้พิจารณาแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมหรือการมีบทบาทของชุมชนหรือของประชาชนในกระบวนการบริหารงานภาครัฐโดยพิจารณาจากด้านผู้ให้โอกาส (หน่วยงานภาครัฐ) หรือด้านผู้รับโอกาส (ประชาชนหรือชุมชน) ออกเป็น 5 ด้านหรือ 5 ระดับ แยกตามระดับความมากน้อยของการมีส่วนร่วมดังนี้ (1) การให้หรือการได้รับข้อมูลข่าวสาร (Information) (2) การรับฟังหรือการให้ความคิดเห็น/การปรึกษาหารือ (Consult) (3) การให้หรือการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง (Involve) (4) การให้หรือการเข้ามาร่วมมือ (Collaborate) และ (5) การมอบหรือการได้อำนาจ/การเสริมอำนาจ (Empower) การตัดสินใจ (พรสวรรค์ สุตะคานและคณะ, 2563: 33-34)

จะเห็นได้ว่าตามระบอบการปกครองประเทศไทยนั้น ล้วนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนต่อการปกครองตนเอง ในทางการบริหารกิจการคณะสงฆ์ก็เช่นเดียวกัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะเปิดโอกาสให้พุทธบริษัท ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำรงและรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา เพราะตัวสถาบันพระพุทธศาสนาเองหรือพระสงฆ์เองจะสามารถอยู่ได้ ต้องอาศัยแรงศรัทธาสนับสนุนจากชุมชนและท้องถิ่นเป็นการสำคัญ ในการทำวิจัยในครั้งนี้จึงอยากเห็นส่วนสำคัญของผู้นำท้องถิ่น ที่มีฐานะเป็นเจ้าของท้องที่พื้นที่นั้น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เพื่อให้งานคณะสงฆ์สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง และองค์กรไปสู่ความเจริญในทุกๆด้าน ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสังคม

ของตนเอง การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของผู้นำท้องถิ่นนั้น การนำเอาหลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมาปรับใช้ในการมีส่วนร่วมนั้น หลักธรรมที่จำเป็นต้องนำมาประยุกต์ใช้นั้น คือ หลักสังคหวัตถุ คือ ธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวน้ำใจ หรือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์ 4 ประการ ได้แก่ ทาน (การให้) ปิยวาจา (พูดจาไพเราะ) อัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์) และสมานัตตตา (การประพฤติตนสม่ำเสมอ) (พระธรรมปิฎก, 2543:65) ซึ่งธรรมทั้งสี่ประการนี้เป็นหลักของการอยู่ร่วมกันในสังคม

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยที่งานวิจัยนี้จะเน้นศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วม การเปรียบเทียบและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณะสงค์เคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นด้วยการส่งเสริม 5 ด้าน ได้แก่ 1) การช่วยเหลือเกื้อกูล 2) การสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน 3) การช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ 4) การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย 5) การให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน มีวิธีการดำเนินงานอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุ 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสานวิธี (Mixed Methods) โดยใช้ระเบียบวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามและใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

3.2 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณะสงค์เคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นด้วยการส่งเสริม 5 ด้าน ได้แก่ 1.การช่วยเหลือเกื้อกูล 2.การสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน 3.การช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ 4.การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย 5.การให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน

3.3 ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 13 คน สมาชิกสภาเทศบาล

จำนวน 180 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 82 คน กำนัน จำนวน 17 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 282 คน ประธานชุมชน จำนวน 102 คน รวมขอบเขตประชากร จำนวน 682 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ 2 รูป/คน ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด 1 รูป เจ้าคณะอำเภอ 1 รูป รองเจ้าคณะตำบล 1 รูป ปลัดอำเภอ 1 คน นายกเทศมนตรี 1 คน รองนายกเทศมนตรี 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนันในชุมชน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน 1 คน ประธานชุมชน 1 คน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ลักษณะของเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยเป็นแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ตามแนวคิดทฤษฎีของ Cohen and Uphoff เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งรายละเอียดของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามใน 5 ด้าน คือ 1. ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล 2. ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน 3. ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ 4. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย 5. ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการประยุกต์ใช้ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 คือ 1) ด้านทาน (การให้, การบริจาค) 2) ด้านปิยวาจา (การใช้ถ้อยคำสุภาพไพเราะ) 3) ด้านอัตถจริยา (ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน) 4) ด้านสมานัตตตา (การประพฤติตนสม่ำเสมอ)

2) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1)หาความเที่ยงตรง(Validity)โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน

2.2) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

2.3) การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability)โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้ทดลองใช้ประชาชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน

3.5 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytical Statistics) เป็นสถิติที่นำมาใช้บรรยายคุณลักษณะของข้อมูล โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ได้แก่

1.1) ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

1.2) ใช้สถิติแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตราฐาน (Standard Deviation) อธิบายข้อมูล การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2) สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Analysis Statistics) เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงลักษณะของตัวแปรต้นที่มีผลต่อตัวแปรตามโดยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

4. ผลการวิจัย

4.1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย จำนวน 249 คิดเป็นร้อยละ 62.40 มีอายุ 51 ขึ้นไป จำนวน 159 คิดเป็นร้อยละ 39.80 มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80

4.2. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ( ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปรผลระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	ระดับการมีส่วนร่วม $\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล	3.70	0.77	มาก
2) ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน	3.49	0.79	ปานกลาง
3) ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ	3.50	0.75	มาก
4) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย	3.47	0.77	ปานกลาง
5) ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน	3.49	0.77	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.53**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล 2) ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน 3) ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ 4) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย 5) ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.53)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.70) รองลงมา คือ ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ ($\overline{X}$ = 3.50) ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน ($\overline{X}$ = 3.49) ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน ($\overline{X}$ = 3.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ($\overline{X}$ = 3.47) ตามลำดับ

4.3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 2 แสดงผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยส่วนบุคคล	t	F	Stg.	ผลการทดสอบ	
				เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ	3.54	-	0.04	√	-
อายุ	-	5.38	0.00	√	-
ระดับการศึกษา	-	8.38	0.00	√	-
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	-	7.41	0.00	√	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผู้นำท้องถิ่นที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมผู้นำท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ ดังนี้ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล ควรสอดส่องดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงาม มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและให้การอุปถัมภ์ ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน ควรปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ ควรให้การช่วยเหลือในเรื่องการพัฒนาวัดโดยการร่วมคิดร่วมทำ ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ควรให้ความร่วมมือกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือประชาชน และด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน ด้วยการประยุกต์เอาหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นแนวทางการปฏิบัติตน โดยการนำเอาหลักธรรมทั้ง 4 คือ ทาน (การให้, การบริจาค)

ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการเสียสละสิ่งของที่ตนเองมีแก่ผู้เดือดร้อน ปิยะวาจา (การใช้ถ้อยคำสุภาพไพเราะ) ให้เกียรติผู้อื่นด้วยการใช้ถ้อยคำสุภาพไพเราะ พูดจารู้จักกาลเทศะ ไม่พูดจาทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อัตถจริยา (ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน) ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมด้วยความตั้งใจหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น สมานัตตตา (การประพฤติตนสม่ำเสมอ) ปฏิบัติตนให้เสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเคารพทุกเพศ ทุกวัย ทำงานด้วยความยุติธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

5. อภิปรายผล

5.1 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล 2) ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน 3) ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ 4) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย 5) ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.70) รองลงมา คือ ด้านการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมต่อสาธารณสมบัติ ($\overline{X}$ = 3.50) ด้านการสนับสนุนกิจการของรัฐหรือเอกชน ($\overline{X}$ = 3.49) ด้านการให้อาคารและสถานที่ของวัดเพื่อเป็นประโยชน์ประชาชน ($\overline{X}$= 3.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ($\overline{X}$ = 3.47) ตามลำดับ

5.2 เปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม จำแนกตามเพศ

พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีเพศแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่ว่าจะมีเพศใดก็ตามต่างก็มีทรรศนะหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จึงมีลักษณะที่ไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์จรัญ จารุธมฺโม (จารุเจริญวงษ์) (2556) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ มีความคิดเห็นต่อบทบาท การปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม จำแนกตามอายุ

พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีอายุแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 35-50 ปี ซึ่งเป็นช่วงของวัยผู้ใหญ่มีแนวคิด ประสบการณ์ การพัฒนาชุมชนที่หลากหลายประกอบกับมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่ง

ผลต่อการพัฒนาชุมชนในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาบตำรวจวัฒนา ภังคสังข์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สำหรับอายุ มีความพึงพอใจต่อการให้การบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาของผู้นำชุมชนเป็นหนึ่งของการจัดระบบแนวคิด การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา อีกทั้งการมีการศึกษาสูงประกอบกับการมีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน การเมือง การปกครองจะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เข็มแข็ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวสันต์ วสนฺตเวที (หงอกชัย) (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน ในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน

5.4 ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีโอกาสได้นำสิ่งที่ตนเองเคยเห็น เคยรับฟังมาพูดคุยกับผู้นำในชุมชนของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยการปรับกิจกรรมหรือแนวทางให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ จึงทำให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิการ์ โลหะพิพัฒนกุล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ด้านความสนใจและการรับรู้ปัญหาอาชญากรรมที่ต่างกัน ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน

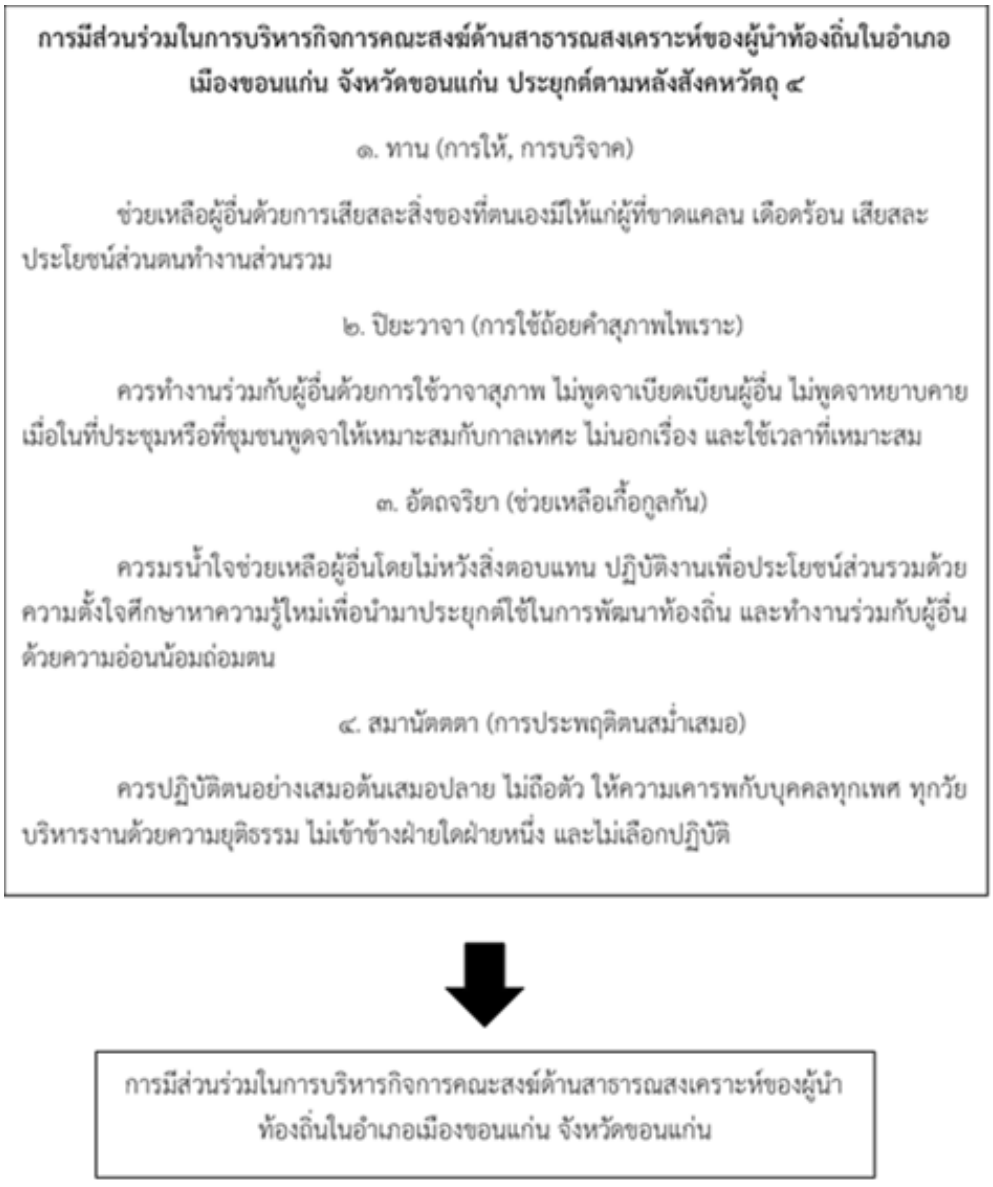
6. องค์ความรู้ใหม่

6.1 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกันการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.3 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้นำท้องถิ่นควรจัดตั้งมูลนิธิคอยช่วยเหลือคณะสงฆ์รวมถึงประชาชนผู้ยากลำบาก ร่วมประชุมเพื่อปรึกษารายงานให้คณะสงฆ์ทราบถึงปัญหาในท้องถิ่นร่วมกัน มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการเข้าไปพัฒนาหมู่บ้าน เช่น การซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเพื่อให้ประชาชนเดินทางได้

สะดวก จัดสรรงบประมาณจากรัฐเพื่อนำมาเป็นค่าดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ผู้นำท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์และขอความร่วมมือกับประชาชนในการจัดตั้งหน่วยอาสาเพื่อบรรเทาสาธารณภัยในหมู่บ้านหรือชุมชน ร่วมกับภาคประชาชนเปิดรับบริจาคเงินเพื่อซื้ออุปกรณ์สำหรับใช้ในงานบรรเทาสาธารณภัย มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดสรรที่ดินภายในวัดที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ นำมาช่วยเหลือประชาชนที่ยากไร้โดยมอบให้ผู้นำท้องถิ่นบริหารจัดการ ใช้บริเวณภายในวัดทำตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนสามารถนำสินค้ามาขายเพื่อสร้างรายได้

ภาพประกอบที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานพระพุทธศาสนา และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายการกำหนดนโยบายส่งเสริมโครงการ กิจกรรมต่างๆให้คณะสงฆ์ นักการเมือง และผู้นำท้องถิ่นท้องถิ่นเป็นผู้นำทางด้านความคิด คือ ประสานงานให้ประชาชนทำงานเป็นทีมโดยตั้งเป้าหมายในการทำงานให้ชัดเจน ประกาศเป้าหมายร่วมกันกับประชาชน

2) มหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนา และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริม กำหนดนโยบายให้คณะสงฆ์และนักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของท้องถิ่น

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ควรนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมให้ชัดเจน มีแนวทางการแก้ปัญหาที่ตรงตามความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

2) ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นควรปรับปรุงการทำงานใหม่ด้วยการรับฟังความคิดเห็นต่างๆจากพระสงฆ์และประชาขน หมั่นศึกษาหาความรู้แนวสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

3) ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในองค์กร หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านอื่น ๆ

2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ดาบตำรวจวัฒนา ภังคสังข์. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทาโร่ ยามาเนะ. (2516). *สถิติ: บทวิเคราะห์เบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์ฮาร์เปอร์แอนด์โรว์.

พรสวรรค์ สุตะคาน และจักรพงษ์ ฟองชัย. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานร่วมกับภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบล: กรณีศึกษาจังหวัดยโสธร. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์. 5(2), 33-34.

พระธรรมปิฎก. (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

พระครูประภัสร์สิทธิคุณ (ประสิทธ์ ปภสฺสโร). (2556). บทบาทของพระสงฆ์ด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อย. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์จรัญ จารุธมฺโม (จารุเจริญวงษ์). (2556). บทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวสันต์ วสนฺตเวที (หงอกชัย). (2563). การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มัลลิการ์ โลหะพิพัฒนกุล. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สุรพล พรมกุล. (2554). *ระเบียบวิจัยทางรัฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Dhamma Pitaka. (2000). *Buddhist Dictionary Glossary edition*. Bangkok: Mahachulalongkornra-javidyalaya Printing House.

Luan Saiyot and Angkhana Saiyot (1995). *Educational research techniques.* Bangkok: Suwiriyasan.

Mallika Lohaphipattanakun. (2010). Participation of local leaders in prevention and remediation. Crime problems : a case study of Pak Phli District, Nakhon Nayok Province. *Master of Public Administration*. Thesis Justice and Social Administration. Branch: Suan Dusit Rajabhat University.

Police sword Wattana Phangkasang. (2013). People's Satisfaction towards the Service According to Sankhahavatthu 4 of Nong Krot Police Station Nakhon Sawan Province. *Master's Degree Thesis.* Graduate School: Mahachulalongkorn-rajavidyalaya University.

Pornsawan Sutakan et al.. (2020). Public participation in the administration of the leadership of the district mayor: Case study of Yasothon province. *Journan of Graduate Saket Review*. 5(1), 33-34.

Phra Khru Praphat Sittikhun (Prasit Paphassaro). (2013). The role of monks in public assistance of monks Chaturaphak Phiman District, Roi Province. *Master's Degree Thesis.* Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Phra Samuh Charan Jaruthammo (Charu Charoenwong). (2013). The role of monks in public welfare activities in Nakhon Pathom Province. *Master's Degree Thesis*. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Phra Wasan Wasantavedi (Nong Chai).(2563). Participation of local leaders in promoting the administration of the Muang District Sangha Khon Kaen Province. *Master of Political Science Thesis.* Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Suraphon Phomkul.(2011). *Research regulations in political science*. Bangkok: Odeon Store.

Yamane T.. (1973). *tatistics: An Introductory Analysis.* (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.